

MONOGRAFIA IABLANITA, CARAS-SEVERIN

Caras-Severin este un judet in regiunea Banat din Romania, ce are ca resedinta orasul industrial Resita.

Situat in parte de sud-vest a Romaniei, judetul Caras-Severin are o suprafata de 8514 km patrati (3.6% din suprafata tarii, ocupa locul al treilea, ca marime intre judetele tarii) si cuprinde 2 municipii, 6 orase, 69 de comune cu 188 de sate.

Limitele judetului Caras-Severin sunt in cea mai mare parte conventionale, se invecineaza cu judetele:

- **Timis** in nord si nord-vest,
- **Hunedoara si Gorj** in est,
- **Mehedinti** in est si sud-est,
- **Dunarea** formeaza in partea de sud si sud-vest granita cu Iugoslavia.

Din punct de vedere geografic, in judetul Caras-Severin se afla toate cele trei trepte clasice, predominand insa relieful muntos care ocupa 65% din teritoriu, fiind reprezentat de Muntii Banatului, Muntii Tarcu-Godeanu si Muntii Cernei. De aceea el poate fi considerat ca fiind un judet de munte.

Relieful muntos creste in altitudine de la vest spre est, culminand in Muntii Godeanului, cu inaltimile lor de 1600-2200 m, se ridica cu mult deasupra partii sudice a Muntilor Poiana Rusca si a muntilor Semenic, Almaj, Locvei, Aninei, si Dognecei, care au inaltimi cuprinse intre 600 si 1400 m.

Acesti munti sunt separati de culoarele depresionare Bistra si Timis-Cerna. Spre vest se intind Dealurile Oravitei, Doclinului si Sacos-Zagujeni, precum si o portiune restransa a Campiei Timisului. Cea mai mica altitudine a judetului se gaseste in zona localitatii Drencova, fiind de cca. 76 m iar maximul se inregistreaza in Varful Gugu din muntii Godeanu la 2.291 m.

Clima este de tip continental-moderat cu influente submediteraneene.

Temperatura medie anuala variaza in functie de altitudine, inregistrandu-se astfel 10-11 grade Celsius in zona deluroasa si de campie si 4-9 grade Celsius la munte.

Precipitatiile cresc de la 700 mm/mp in zonele joase la 1400 mm/mp in Muntii Tarcu si Godeanu.

ASEZARE GEOGRAFICA

Satul Iablanita este situat in Romania, regiunea Banat, judetul Caras-Severin, asezat pe paralela de 44' 58'' latitudine nordica si la 22' 19'' longitudine estica, in apropierea CFR : Timisoara-Caransebes-Bucuresti, se invecineaza cu hotarele satelor : Mehadia, Plugova, Globu Rau, Crusovat, Petnic, iar padurea din teritoriul satului se invecineaza cu padurile satelor Prigor si Lapusnicel.

Vatra actuala a satului se intinde pe mai bine de 2 km pe firul unei vai de-a lungul soselei nationale Caransebes-Bozovici-Oravita si este intretaiata de doua rauri : Craiova (cu afluent Seliste) si Mehadica. Aceste doua rauri se unesc dupa iesirea din sat, strabat cheile Globului si se varsa in raul Belareca, afluent al Cernei banatene.

Teritoriul apartinand satului se intindea in anul 1878 pe o suprafata de 5770 hectare. In realitate locuitorii acestei asezari au folosit o suprafata mai intinsa de paduri decat spun

documentele.

Numele satului Iablanita are o vechime multisechulara si a fost dat asezarii in timpul cand localnicii au inceput sa convietuiasca cu populatiile slave.

Numele de Iablanita provine din slava, si anume « Iablonka » insemnand mar. S-ar putea ca Iablanita sa-si aiba originea din cuvantul « Jablonu » care tot mar insemna sau din « Jablan » cuvant slav, care insemna « loc inalt ».

Semnificativa este prezenta, in imediata apropiere de vatra satului a unei paduri de plop numita Topolia, din cuvantul slav « Topol », insemnand « plop alb ».

Satul Iablanita era asezat in trecut cu 3-4 km mai sus, catre padurea cea mare, fata de vatra actuala.

Vechea vatra a satului este numita acum « Valea Satului » ori « La satul Batran » sau cel mai folosit termen este « La Sat ».

In vechea vatra a satului casele din lemn erau asezate pe vai, ogase, in locuri cat mai bine ascunse, inconjurate de padurea din fagi, pini si plop.

ORGANIZARE TERITORIALA

Mutarea satului in vatra actuala a fost gandita si organizata de autoritatile austriece, prin structurile militare ale teritoriului, undeva in jurul anului 1780. Mutarea a durat mai multi ani (aprox. 14-15 ani) datorita impotrivirii locuitorilor.

Conform unor documente austriece teritoriul din care facea parte si satul Iablanita impreuna cu alte 13 sate se numea « Craina », tot de origine slava, din cuvantul « Kraj », insemnand « margine ».

Descoperirile arheologice demonstreaza faptul ca acest teritoriu a fost locuit inca de pe vremea romanilor, oamenii avand o activitate agricola intensa si extragere din cariere a pietrei, necesara pentru constructii.

Iablanita apare prima oara intr-un document emis in 1402 de voievodul Transilvaniei.

Locuitorii acestor tinuri incarcate de istorie, in dezvoltarea lor ca si comunitate au suferit transformari. Daca la inceput agricultura si cresterea animalelor era ocupatia de baza, impreuna cu exploatarea pietrei din cariere pe vremea romanilor, mai tarziu, timp de aproape 100 de ani au facut parte din unitati militare conduse de austrieci.

In perioada 1872-1918, dupa preluarea teritoriului de catre Ungaria, oamenii acestor locuri au trecut si prin perioade dificile in care se inlaturau romanii din administratia satelor, se interzicea limba romana in scoli, se maghiarizau numele de localitati, in registrele de stare civila numele de botez si numele de familie.

Populatia satului Iablanita, ca a marii majoritati a satelor din sudul Banatului, a fost intotdeauna romaneasca trecand prin toate fazele etnogenezei poporului roman.

In trecutul indepartat satele erau mai mici si mai numeroase. In actualul teritoriu al satului Iablanita au existat si alte sate, existenta unora rezultand din scrisoarea din 24 februarie 1430 a cavalerului teuton Nicolaus de Redwitz, ban al Banatului de Severin. Documentul arata ca in districtul Mehadia din care facea parte si Iablanita au existat 224 cnezate. Un cnezat era identic cu un sat.

Procesul de centralizare a satelor, in ceea ce priveste satul Iablanita s-a terminat la sfarsitul secolului al XVII-lea.

ORGANIZARE ADMINISTRATIVA

Un recensământ din anul 1717 a constata ca în satul Iablanita erau 80 de case; fiecare casa o familie, fiecare familie 5 membrii, asta însemnând 400 de locuitori pentru anul 1717.

Din recensămintele bisericesti reiese ca în anul 1749 erau 124 case, în anul 1757 erau 130 case, în anul 1769 erau peste 650 case, iar în anul 1773 peste 1000 de locuitori.

În prezent, satul Iablanita are 400 de case și cam tot 1000 de locuitori.

În trecut cnezii conduceau satele, cneazul fiind ales de popor, iar cnezatele au fost formațiuni acceptate atât de turci cât și de austrieci.

Mai târziu imperialii au împărțit teritoriul Banatului în 11 districte, satul Iablanita făcând parte din districtul Orsovei.

Cu trecerea timpului, sistemul de organizare administrativă a suferit modificări.

În anul 1873 se înființează județul Severin cu capitala la Caransebeș, satele se grupează în notariate, unul dintre ele fiind și în satul Iablanita.

În anul 1881 se desființează județul Severin, teritoriul său se unește cu cel al județului Caras sub denumirea de Caras-Severin, fiecare sat având un primar și un notar în Valea Almajului.

În esență, această organizare a ramas aceeași până în anul 1949 când intervine reforma administrativă și înființează raioanele și regiunile, aducând modificări privind întinderea teritorială. La bază erau comunele formate din mai multe sate având un primar, un secretar și un sfat comunal. Între anii 1947-1949 primarul nu era salariat, având o funcție onorifică și reprezentând modelul de viață atât din punct de vedere moral cât și material.

În perioada anilor 1949-1989 această formă de administrație locală este pastrată suferind mici modificări în regimul comunist. În această perioadă populația a avut o tendință de migrație către orașe, migrație care nu a mai fost atât de mare după anul 1989.

Dacă la începuturi se ocupau cu agricultura, exploatare cariere și minerit, locuitorii satului Iablanita, în prezent, se ocupă cu comerțul și în special prelucrarea lemnului.

De la omul simplu care depindea de ploii, de soare, vânturi și ninsori, în timpuri care nu permiteau oricui să aibă parte de informație și de învățaturile școlii, acum, din satul Iablanita sunt oameni care reprezintă România dincolo de hotare.

Prezentul în satul Iablanita înseamnă școala și biblioteca pentru viitorul copiilor acestui loc, unde să poată face cunoștința cu istoria care le spune cine sunt, iluminat public, drumuri asfaltate, rețea de alimentare cu apă din izvoarele vechii vetre, totul pentru o viață decentă, un lăcaș de cult unde creștinii să se regăsească, farmacia și cabinetul medical pentru a avea grija de sănătatea atât de prețioasă, un cămin cultural cu toate dotările necesare, mai multe locuri comerciale, o gară ce face legătura țării cu Valea Almajului și o fabrică de prelucrarea lemnului.

Administrația publică locală pune la dispoziția cetățenilor săi serviciul de asistență socială, serviciul de stare civilă, serviciul de voluntari Situații de Urgență, serviciul de salubritate și serviciul de alimentare cu apă și canalizare.

Pentru comunitate, împreună cu comunitatea, administrația locală creează un mediu de viață în funcție de caracteristicile acestei zone de munte.